

la faRga

revista de Salt

ANY XVIII - NÚM. 170 - ABRIL/MAIG/JUNY '98

PREU 300 PTA.

**Interculturalitat
a Salt (I)**

Hudo.

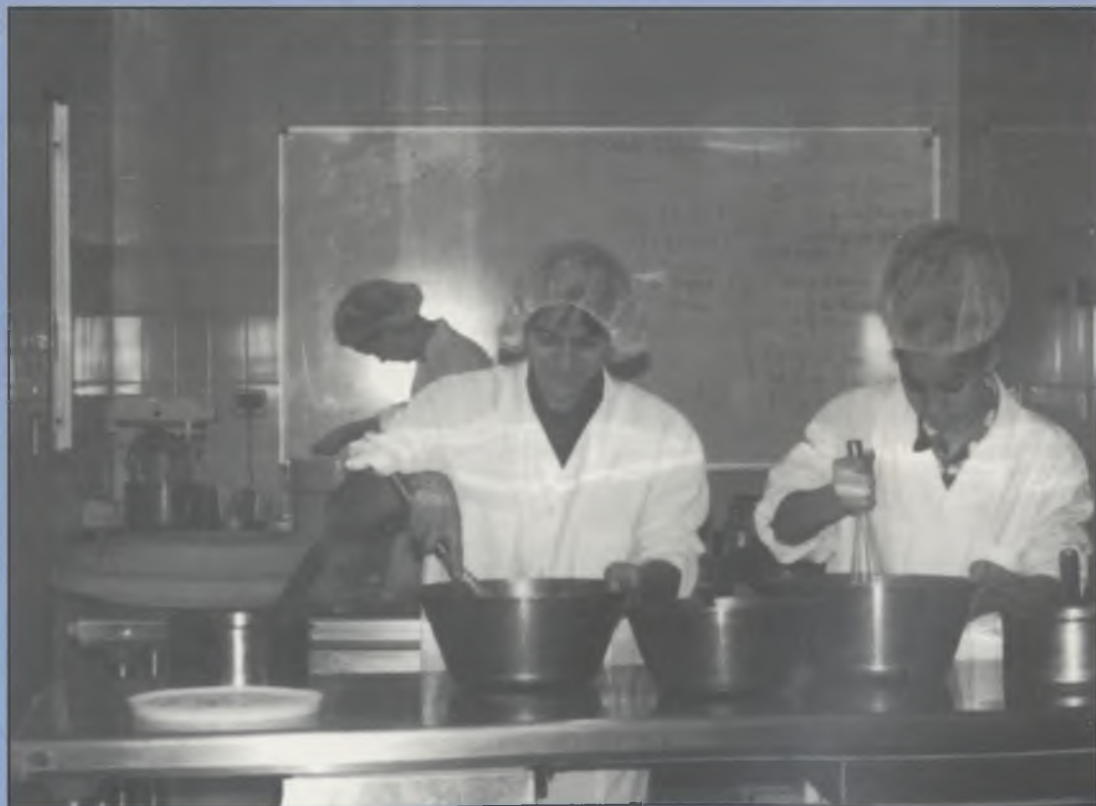
L'Escola d'Educació Especial per a Deficients Auditius "La Maçana" de Salt ha viscut un curs d'intercanvis culturals amb alumnes sords de l'escola de Les Cèdres, d'Albí (ciutat agermanada amb Girona).

La segona setmana del mes de gener d'enguany, 7 alumnes de Secundària amb deficiència auditiva pregona, escolaritzats a l'EEE La Maçana, acompanyats de 3 logopedes, van viatjar a la ciutat d'Albí per visitar l'escola de Les Cèdres, escola amb el mateix tipus d'alumnat que la nostra, però on cursen l'FP Adaptada de: perruqueria, cuina, pastisseria, metal.lúrgica, confecció.

Foren tres dies intensos, de màxima activitat i enrenou; una experiència positiva i engrescadora. Encara que la llengua i els costums fossin molt diferents als nostres, l'adaptació i la integració fou ràpida. La llengua de signes amb la qual s'entenen els alumnes era diferent, però l'interès per conèixer-se i relacionar-se féu que acabessin compartint signes i entenent-se a la perfecció.

La setmana del 22 al 27 de març d'aquest mateix 1998 ens tornaren la visita 4 alumnes sords i 2 professors. Alumnes que cursen FP d'hostaleria, el darrer any per ser cuiners titulats.

El programa d'activitats organitzat pel nostre centre era extensiu i variat: des de fer pràctiques a les escoles d'Hostaleria de Girona i de Vilamalla (Figueres), a visitar pobles amb enriquidora història (Besalú, Castellfollit de la Roca, Empúries, Girona, Peralada...), visita a fàbriques d'embotits, galetes, recuits, pasta fresca, salaons d'anxoves, visita a una pastisseria de Salt per observar l'elaboració de les mones de Pasqua i els bunyols tan típics de la nostra terra. Vam organitzar tot un seguit de visites i sortides per poder mostrar-los el que és típic de la nostra cultura catalana i gironina.

ANY XVIII/NÚM. 170
 ABRIL/MAIG/JUNY 1998

PORTADA/ Huedo

LA FARGA/ Revista de Salt
EDITA/ Casal de Jubilats de Salt
DIRECCIÓ/ Josep Cristòfol i Darné
COORDINACIÓ/ M. Helena Romagós
CONSELL DE REDACCIÓ/ Josep Cristòfol i Darné, Guillem Terribas i Roca, Lluís Mateu i Riera, Joan Boada i Reig, Jaume Bosch i Termes, Benet Galí i Johera, Agapit Alonso i Pont, Ricard Giménez i Camins, M. Àngels Mir i Casas, Xavier Margenat i Godoy, Lluís Rovira i Pato i Gerard Carreras i Comas
COL.LABORACIÓ HABITUAL/ Salvador Sunyer i Casadevall, Jordi Soler i Quim Pla.
COMPAGINACIÓ/ Xarli Terribas i Roca
CORRECCIÓ i ESTIL/ Toni Ruscalleda
FOTOGRAFIA/ Xavier Pascual
PUBLICITAT/ Vicenç Saurina
DISTRIBUCIÓ/ Pitu Geli
ADMINISTRACIÓ/ Joan Boada i Reig
TIRADA/ 1.500 exemplars
REDACCIÓ/ Passeig Verdaguer, 1
 Tels. 972 23 04 98 - 972 23 85 78
IMPRESSIÓ/ Impremta Pagès, S.A.
 Tel. 972 42 01 07 - ANGLÈS (Girona)
DIPÒSIT LEGAL/ GI-356/79
SUBSCRIPCIÓ ANUAL/ 1.500 pta.

LA FARGA NO SE SOLIDARITZA NECESSÀRIAMENT AMB LES OPINIONS EXPRESADES EN ELS ARTICLES SIGNATS I QUE PUBLIQUEM ÍNTEGRAMENT RESPECTANT L'OPINIÓ DEL SEU AUTOR.

LA FARGA AUTORITZA LA REPRODUCCIÓ DELS ARTICLES, SEMPRE I QUAN SE N'INDIQUI LA PROCEDÈNCIA.

PREMI TRES DE MARÇ DE 1989

EDITORIAL

Per un Salt Intercultural

Quan els mitjans de comunicació es fan ressò de les tragèdies dels qui han intentat travessar l'Estret de Gibraltar amb fràgils embarcacions, i un cop de mar els ha enfonsat les seves idees i les seves il·lusions de llibertat, els qui, arribats a la península han mort entre la càrrega d'un camió, pensem per què ho han intentat, malgrat el risc ben evident de deixar-hi la pell?

Quina situació els ha portat a buscar tan desesperadament una nova terra on viure?

Què hauríem fet nosaltres en el seu lloc?

ELS DRETS HUMANS són per a totes les races. Són els drets de l'espècie humana, siguin on siguin els humans. Però a l'hora de la veritat, mentre uns pateixen per l'excés de la seva societat consumista, altres es moren perquè no tenen ni l'aliment necessari per a sobreviure en el seu país. Els més joves, els atrevits, emigren. Van a buscar el que els han dit que seria la seva nova vida a l'Europa lliure. Treball? Un habitatge digne? L'estalvi per retornar al seu país?

Quan porten un temps entre nosaltres ja veuen que no tot són flors i violes, però faran tot el que calgui per sortir-se'n. S'ajudaran entre ells. Procuraran trobar feines que nosaltres no volem fer. Seran mal pagats i incompresos. I voldríem que fossin com nosaltres "catalans-que-treballen-pel-demà", però ells estan acostumats només a viure per l'avui, perquè en les seves comunitats difícilment arriben a vells. El demà no és un mot comú en el seu vocabulari d'esperances.

Només els podem entendre i acceptar-los si baixem de la trona que ens incomunica amb els qui "no-són-com-nosaltres", si acceptem que per sobre dels nostres drets particulars hi ha "ELS DRETS DELS HUMANS".

SUMARI

EDITORIAL	Treballem.....13
Per un Salt Intercultural.....3	La immigració a l'Estat espanyol (causes i explicació del fenomen).....14-17
RACÓ POÈTIC	Cuina del Marroc.....18-19
Telers a l'Índia.....4	Càritas Sant Cugat Salt.....20
TORRE DE GUAITA	Un poble amb caliu solidari i transfronterer.....21
El Titànic.....5	ESGUARDS DES DEL PEDRÓ
COL.LABORACIÓ	Escriure en català.....22
D'un temps...	L'ACUDIT FOLL.....23
d'un poble (4).....6-8	A PEU PLA
D'un temps...	Del jo al io-io
d'un poble (5).....9-11	passant pel iogurt.....23
TEMA CENTRAL	
LA INTERCULTURALITAT A SALT (1)	
Un tema que dona per a molt.....12	

**IMPREMTA
PAGÈS, S.A.**

- ÒFSET
- FABRICACIÓ PRÒPIA DE
PAPER PER A ORDINADOR

c/ de Can Planas - Paratge Ca l'Aulet, s/n
Telèfon 972 42 01 07* (3 línies) - Fax 972 42 22 67
17160 ANGLÈS Girona

RACO POETIC

Telers a l'Índia

M'OBSERVES DES D'UN TELER
I DEIXES QUE EL COTÓ RODI
I COBREIXI EL NOU SILENCI
QUE S'ENFILA ENTRE NOSALTRES.

AMB ELS ULLS DRÀSTICS EM DIUS
QUE ET LLEVI D'AQUESTA JOIA
I M'EMPORTI EL SOL INTENS
QUE NOMÉS DESTRALA SOMNIS.

Francesca Laguarda i Darna

QUÈ? QUÈ? QUÈ?

Si no hi sent bé,
corregir l'oïda pot ser tan fàcil com corregir la vista.
Però si espera a quedar-se sord, pocs casos tenen solució.
Gaudeixi de la vida plenament. Cuidi la seva salut auditiva.

Audioson
Centre de Control Auditiu

El convidem a una Revisió Auditiva completa i gratuïta.

És còmoda, ràpida i segura. Sabrà exactament com està
la seva oïda i comprovarà com pot tornar a sentir-hi bé.

Audioson - Pompeu Fabra, 13 Girona Telèfon: 20 31 32
(entre Pl. Catalunya i Hosp. Sta. Caterina)

Òptica Salt - Àngel Guimerà, 75 Salt

RESERVI HORA TRUCANT AL TELÈFON: **20 31 32**

El Titànic *el titànic*

Avui es torna a parlar molt de l'enfonsament del vaixell *Titànic* ara fa 86 anys, el 15 d'abril de 1912, davant la costa de Terranova, arran de l'estrena de la pel·lícula *Titànic* del director cinematogràfic James Cameron, que està tenint un èxit sense precedents.

Impressiona saber que aquell vaixell construït a les drassanes Harland i Wolff de Belfast (Irlanda) tenia 300 metres d'eslora l'equivalent a sis camps de futbol un darrere l'altre i 30 de mànega. Desplaçava 46.380 tones. Aquest giny era propulsat per dues hèlices bessones de més de set metres de diàmetre i una central de cinc metres, que rebien la força motriu de 2 motors de vapor de 30.000 cv alimentats per 29 calderes.

Tenia 28 salons i les "suites" per a passatgers de primera classe es podien escollir segons l'estil de decoració desitjat.

El vaixell tenia capacitat per a 2.227 persones entre passatgers (primera, segona i tercera classe) i tripulació (900 persones).

El 10 d'abril de 1912 el *Titànic* va començar el seu viatge, un viatge que només va durar cinc dies. Va partir de Southampton (Anglaterra) cap a Nova York. Els armadors del vaixell volien batre el rècord de temps utilitzat per creuar l'Atlàntic, però a les 11,40 de la nit del 14 d'abril, quan el *Titànic* navegava a una velocitat de 22,5 nusos (uns 40 quilòmetres per hora) va xocar contra un iceberg pel costat

d'estribord. La col·lisió del vaixell amb l'enorme massa de gel va provocar-li una esquerda de més de cent metres de llargada. La proa del vaixell es va inundar i en poc més de dues hores el vaixell es va enfonsar completament. Hi varen perdre la vida 1.500 persones.

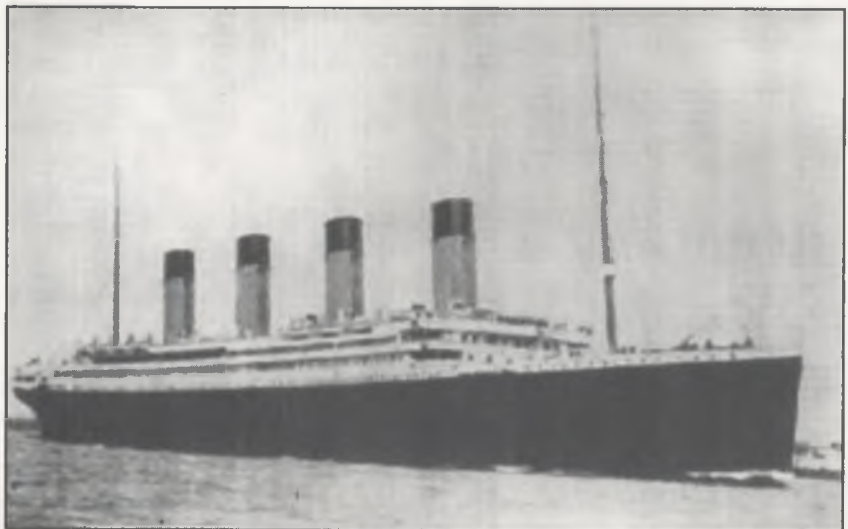
El *Titànic* va esdevenir un símbol d'allò que l'home era capaç de construir. La fe en la ciència, en la tècnica i en el progrés era absoluta. El

vaixell es va concebre i construir amb les tècniques més modernes de principis de segle. Els enginyers navals de l'època pensaven que el progrés de la ciència permetia eliminar tots els riscos. El *Titànic* es va dissenyar per ser un vaixell insubmergible; era l'estructura més gran construïda per l'home.

Hi ha èpoques històriques on l'home pensa que pot aconseguir dominar tots els elements que l'envolten. Potser la contribució del *Titànic* a la història va ser per fer tocar de peus a terra la societat d'aquella època.

RICARD GIMÉNEZ I CAMINS

D'un temps, d'un temps, d'un poble (4) d'un poble

No em resulta difícil abstreure'm del present, despreocupar-me del futur, per endinsar-me en el passat.

En fer-ho, em trobo amb espais, gent i fets de la meua infantesa, tan llunyana i tan propera a la vegada, amb un munt de records força incomprensibles avui dia. Un d'aquests records, per entranyable, és el primer contacte amb el món de l'escola -no m'atreveixo a dir de l'estudi car, en el temps al qual faig referència s'anava a escola, però no s'estudiava.

El millor dels meus records és per a la Srta. Montserrat, la parvulista de les "Escoles Nacionals" de Salt, així s'anomenaven l'any 1939.

Ella m'inicià en els primers passos del que jo seria més tard, aquells que solen marcar, per sort o per desgràcia de per vida.

La Srta. Montserrat era esvelta, pèl-roja, d'ulls petitíssims blaus aquosos, que acarona amb el gest i la mirada mentre et parlava; dolça i amatent com escau

a una persona bolcada a la mainada de tendra edat.

Va ser en la seva classe que vaig lletrejar la *1a Cartilla* en català, llengua que havia de durar poc perquè al cap de dos mesos es posà en pràctica, per decret llei, l'ensenyament en castellà. El curs següent em va tocar anar a la classe de Na Pepita, una dona d'estampa estirada, eixuta, magra de físic, nerviosa de caràcter i molt "peganera".

Per res t'enclastava un cop de "puntero" a l'esquena o als dits,

que t'obligava a posar en forma de pinya.

El dolor que et quedava feia que la recordessis, tant a ella com el fet que ho havia provocat, uns quants dies.

A mi no recordo que em senyalés mai, però sí al meu germà.

En una ocasió que la mare es va queixar a la directora dels mètodes emprats, Na Pepita es defensà aïrada dient: en Jesús és molt tossut!

Era addicta al sistema pedagògic dominant en el temps que ens ocupa: "la lletra amb sang entra".

De les classes de Na Pepita, més per edat cronològica que per saber, es passava a la de Na Sofia, força oposada, tant en físic com en metodologia, a l'anterior. Conscient dels moments difícils que vivíem, Na Sofia s'assegurava que sortíssim de la seva tutela sabent: llegir, escriure i les quatre regles aritmètiques, això és, sumar, restar, multiplicar i divi-dir.

Trobar la pissarra plena d'exer-

**Antonio
González Varela, s.l.**

**SERVEI TÈCNIC OFICIAL
NEW-POL**

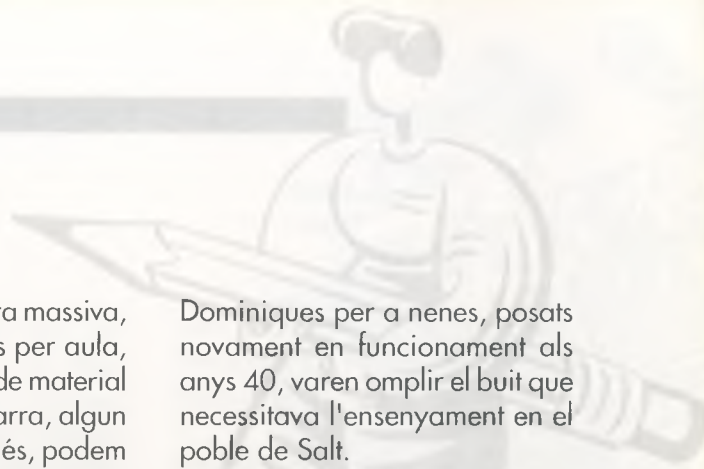
c/ Pacheco, 17 - 17190 SALT
Tels. 972 23 47 07 - 972 23 86 01

paulí
GESTORIA API

API
núm. 218

agència de la propietat immobiliària
administració de finques
gestoria administrativa

av. jaume i, 44 baixos - tels. 972 20 88 54 17001 - girona
972 20 13 35
972 21 46 08 Fax
passeig països catalans, 147 - tel. 972 24 44 92 17190 - salt

cicis era el Déu-Vos-Guard de cada dia.

Resoldre problemes, interpretar el significat de la lectura, nocions de comerç i de tenidoria de llibres era feina de Na Gertrudis, la qual estava al front de la classe de les grans, exercint de directora a la vegada.

En tant que la Srta. Montserrat i Na Gertrudis arribaven a Salt cada matí en l'autobús de la línia Berga-Figueres (conegut com el *fideuer*), Na Pepita i Na Sofia vivien en el poble, ben a prop del col.legi.

Na Sofia ocupava la primera casa, a l'entrada de Salt, després d'un descampat, enfront de les Bernardes. L'altra, Na Pepita, vivia una vintena de cases més enllà, passat la Caserna de la Guàrdia Civil.

Tenint en compte que estàvem en el primer any de postguerra, que

l'assistència a classe era massiva, entre 50 i 60 alumnes per aula, i que no es disposava de material escolar, sols guix, pissarra, algun mapa... i poca cosa més, podem assegurar que cadascuna de les mestres esmentades, a la seva manera, va complir amb escriure la missió d'ensenyar.

Si els nivells aconseguits eren baixos no era per estar mal dotades intel.lectualment les alumnes, ni per ser deficientes, sinó perquè l'escolarització era curta i poc assídua.

El criteri predominant en aquella època era: "una boca a mantenir, dos braços per treballar".

Si algú volia aprofundir en estudis s'imposava el deure d'anar a Girona, la qual cosa només es podien permetre famílies benestants.

El col.legi dels germans La Salle per a nens i de les germanes

Dominiques per a nenes, posats novament en funcionament als anys 40, varen omplir el buit que necessitava l'ensenyament en el poble de Salt.

Les "Escoles Nacionals" de Salt estaven ubicades al costat del convent de les Bernardes, avui Casa de Cultura. Més tard se les batejaria com a "Menéndez Pidal" i avui rebatejades amb el nom de "La Farga".

L'estructura arquitectònica actual no té res a veure amb la que tenia en el temps que ens ocupa. Llavors era un edifici de planta baixa en forma de C orientat cap al sud, proveït de grans finestres que deixaven entrar el sol tot el matí i part de la tarda.

La façana estava ocupada per un pati assolellat visible des de la carretera. Darrere n'hi havia un altre de més frescal, la fondària del qual arribava fins al carrer

frigorífics del ter **S.a.**

**ESCORXADOR GENERAL FRIGORÍFIC
I SALA D'ESPECEJAMENT N.º R.S. 10.4125/CAT-10.03930/GE**

c/ Major, 419 - Tel. 972 23 31 11*
17190 SALT (Girona)
Fax 972 24 45 18

Télex 56204 FTER-E
Apart. Correus, 239
17080 GIRONA

del molí. Malgrat ser un únic edifici funcionava per separat: la meitat per a nens i l'altra meitat per a nenes.

L'única persona que compartíem en comú era el Sr. Ribes. I no ens penséssim que per fer-se dir senyor ho fos més de fet que de dret. Res d'això. El Sr. Ribes, malgrat ser manc del braç esquerre, era capaç de fer les més diverses feines, des de conserge, ordenança, porter... fins i tot mestre suplent quan s'esqueia, la qual cosa li donava una certa autoritat.

Sempre estava de mal humor, acompanyat d'una notòria agressivitat.

Sovint corria darrere dels alumnes amb una escombreta, tot semblant el pànic pels passadissos, tant dels nois com de les noies.

Ens tenia etiquetats de savis o de burros a tots/es: era així de primitiu.

En una d'aquestes curses col·lectives que corres sense saber per què, recordo que em vaig amagar juntament amb altres nenes darrere de la porta. Quan ens va trobar alçava l'escombreta amenaçador, però jo em vaig avançar a qualsevol cop dient-li: ho diré a la mare! Immediatament canvià d'actitud. Tal vegada va pensar que la mare el podia castigar aquell mateix vespre, molt més durament que ell a mi, en aquells moments.

Vivia a la meitat del carrer la Unió del Veïnat. Cada dia venia a buscar la llet a casa, amb una marranxeta. Els queviures escassejaven i sovint no hi havia prou llet per a tots els clients, cosa que ell no ignorava.

Rememorant el passat m'he trobat amb la nena petita que vaig ser, recorrent aquells espais de les "Escoles Nacionals" de Salt.

L'evocació del que acabo d'exposar de cap manera voldria que fos entesa com una crítica, tot al contrari. Des dels ulls d'adult i per ser de la professió, ara més que mai, admiro la tasca portada a terme per aquelles professionals de l'ensenyament.

Moltes companyes, coetànies, convindran amb mi "que els temps han canviat", sortosament!!

Amb tot, guardo un record molt íntim d'aquells temps, el qual materialitzo publicant la fotografia presa en el pati de l'escola l'any 1939.

A tots els saltencs en general i sobretot a les que us identifiqueu en la foto, rebeu una molt forta abraçada.

MARIA CASACUBERTA I COLL

D'un temps, d'un temps, d'un poble (5) d'un poble

És curiós com el pas del temps, sempre creador, magnífica imatges, vivències i persones del passat.

Imatges de la meva infantesa, en la qual el temps no comptava perquè n'hi havia per a tot, i encara en sobrava per prendre una estona la fresca a l'estiu o per asseure's a la vora del foc a l'hivern, després de la jornada laboral.

Vivències que, vistes des de la perspectiva present, estaven rodejades d'un entorn quiet, tranquil, plàcid, íntim i proper, en part propicitat per la família i també pel veïnatge.

En aquell sòl urbà, situat al final i comprès entre els carrers del Manicomi i Sant Romà del Veïnat de Salt, es compartia des d'una fulla de julivert per fer la pilota de l'escudella, la menta i romaní per a les faves, o la fulla de llor per a l'estofat de patates... fins a les penes i les alegries més íntimes.

Aquell quadrat de cases, que bé el podríem anomenar quadrat

d'or, no per la seva vàlua arquitectònica, sinó pels valors humans dels seus estadants.

Els membres familiars sempre prenen rellevància, tant se val! Avui en la meva memòria sura i pren forma un personatge que, sense tenir-hi cap vincle familiar, va ocupar un lloc entranyable en la llar, en Jan.

En Jan era garrotxí. Havia nascut a la Pinya. L'avi, en la seva estada a Olot, l'havia llogat per a mosso des de ben joventut.

Del noi ben plantat que va ser, segons l'àvia, en la seva joventut, jo no me'n recordo pas.

No sabia dir si eren els esforços perllongats en els treballs més durs, si per deformació congènita o per artrosi progressiva, però en Jan, amb el qual vaig créixer, era un home lleugerament encorbat, magre de carns, que en caminar llançava la cama dreta tot balancejant-se cap a l'esquerra.

Per passar molt temps a la intempèrie se'l veia colrat tot l'any. El rostre solcuit el remarcava amb

una ganyota burlesca als llavis, en contraure el rostre amagava uns ulls blaus, llagrimajants, enrogits i empetitits per la vetlla d'hores.

Si en comptes de fumar cigarretes hagués fumats amb pipa, hauria estat la imatge vivent d'en "Popeie", el personatge dels dibuixos animats de l'època.

La pell del nas i de les orelles, força prominents, d'en Jan, en ple hivern, esdevenia llisa, lluent, humitosa i d'un color moradenc. Llavors se li feien uns grans purulents que a la vora del foc li feien frisança. En gratar-se'ls massa li sagnaven, i l'àvia els hi guaria amorosint-los amb una vaselina de la farmàcia.

Els dits, tant de les mans com dels peus, els tenia en forma roma i encamellats, un sobre l'altre. Quasi no hi tenia tacte, tota la seva força residia en els braços. Era incapaç de buidar una "paquetilla" de tabac a la petaca sense vessar-ne, de liar una cigarreta o de cordar-se les espadenyes, mai no portava sa-

estació servei CLAU, S.A.

Gasolina súper - sense plom
(95 i 98) - Gasoil "A" i "C"
Petroli per a estufes
Rentacotxes automàtic
Olis Recanvis

Ctra. Nacional 141, km. 110
Tel. 972 44 03 03 - 17162 BESCANÓ
Països Catalans, 57 - Tel. 972 24 05 64
Marquès de Camps, 79 - Tel. 972 24 27 50 - 17190 SALT

Comerc
TURRÓ.S.A.

**VENDA I LLOGUER DE MAQUINÀRIA I
UTILLATGE PER A LA CONSTRUCCIÓ**

Passeig dels Països Catalans, 56
Tel. 972 23 37 31 - Fax 972 24 11 81 - 17190 SALT

bates, les quals coses li fèiem nosaltres.

Dormia a la cambra dels nois, s'aixecava tan bon punt clarejava i la primera feina que feia era "trencar el cuc".

Era la meua una casa de molt de rem. Les terres que menàvem a Vilablareix, Taià i les Trivanes de Mas Davesa, les pròpies prop de la riera Marroc i les hortes de Santa Eugènia feien que la feina sempre fos sobrerera. I en Jan n'era l'escarràs.

No suportà mai ser manat per l'avi, el qual per res li retreia els seus orígens dient-li:

- Ets un bord!... Un ignorant!...

No seràs mai ningú!... Si no fos...

- I vós sou un gandul! Heu nascut amb l'os Bertran!,- replicava en Jan.

De gran he dedicat temps de la meua vida a esbrinar com era el seu món interior i sempre he arribat a la conclusió que l'afecte que va trobar en la meua família ell el tornava, amb escreix, de l'única forma que sabia, treballant.

Era titllat de sorneguer, esquerp i tossut, però no era cert.

Si la ment creix, com s'ha demostrat científicament, al llarg de la vida, a ell el creixement se li havia parat en la seva infantesa. Era totalment inapaç d'assimilar més de dues o tres ordres do-

nades a l'hora.

Sense més família que una germana, va perdre la dona quan aquesta va anar de part, també el fill,... de tribulacions, ja n'havia passades!

A la mare la creia a ulls clucs, a la meua germana gran li deia afectuosament "la rossa de casa", a mi "la Mariona", i al meu germà "el noi".

El dia que va faltar l'avi, en Jan quasi se n'alegrà. Sense saber-ho heretà la seva vestimenta, i passà a ocupar el seu lloc a la taula.

D'anècdotes, n'havia protagonitzades per escriure'n un llibre.

Una d'elles fou que en plena guerra civil, per tossut i no voler passar per la carretera vella de Sarrià de Dalt, tal com se li manà, en el Control de Carabiners de l'entrada del poble, li varen decomissar dos porcs i un vedell que l'Àngel carnisser havia mort a casa aquella matinalada.

El fet va ser denunciat pel llogater, un guàrdia civil forani, que vivia en el pis de can Llenas,

vistes al porxo de casa.

Avisada la mare pel jutge Sr. Prat que se'ns faria un escorcoll aquell mateix dia, en Jan era qui havia de portar la carn, camuflada en el carro ple de tronxos de blat de moro, a casa dels avis maternals a Medinyà.

Aquest fet costà a la mare la reclusió de tres dies a la presó del costat de casa.

Un fet memorable va ser el dia del casament de l'oncle Martí, germà de la mare, que havia penjat els hàbits de capellà

Sport Garatge, s.a.

- Reparacions
- Greixatges
- Neteja

Ps. Marquès de Camps, 5
Tel. 972 23 33 11
SALT

VOLVO

Camions i Autobusos

Poligon Torre Mirona - Tel. 972 23 38 61 - 17190 SALT

SERRALLERIA

V Lluís Valentí, S.L.

FERRO i ALUMINI

c/ Lluís Moreno, 11 - Tel. 972 23 75 00
17190 SALT

durant la guerra, i que des de llavors vivia a casa. L'esmentat dia, en Jan se'ns escanyava.

Jo el vaig trobar tibant el bec curt de la corbata amb el coll inflat, la boca oberta i els ulls en blanc. A raó d'aquest fet, mai més no portà corbata.

L'agost del 1944 la riera Maçana es desbordà. Des de l'Estació del tren d'Olot es formà un corrent d'aigua embogida, en direcció al nostre portal, el qual per deteriorat, promptament s'esborzà de bat a bat. En menys d'una hora el pati, corts i vivenda quedà tot inundat d'aigua fins al genoll. En Jan quedà immòbil, ferm, agarrat als guarniments del cavall sense reaccionar en cap sentit.

Amb el meu germà l'arrossegàrem fins al llit.

Estava xop com un ànec. El vaig despullar i embolcallar amb una flassada com vaig poder.

Per primer cop en ma vida vaig veure l'anatomia d'un cos humà masculí.

El meu germà el revifà amb una ampolla d'aiguardent.

En Jan es mostrava veritablement feliç quan anava a Montnegre a buscar llenya; això solia ser un parell de vegades a l'any.

L'Enriqueta, mestressa de la llenya, li omplia el morral del cavall de taronges amargants per netejar la mocada el dia de la matança del porc, a la vegada que li donava mig sac de pinyes per a la mainada.

També els diumenges se'l veia content.

El matí la mare li donava part de la setmanada tot dient-li: "Compra't unes espardenyas a cal Bisbe,... o vés a can Nonò a tallar-te els cabells".

Però a ell li agradava d'anar a

la barberia d'en Pepe, *La Primavera*, que estava al costat de la taverna can Triola, on entrava a fer-hi el got de vi.

Per afavorir en Jan, els diumenges dinàvem aviat.

Des de quarts de tres fins cap a les set de la tarda, en Jan se les passava a can Triola jugant a la manilla, al tuti, al truc o a la botifarra amb en Soms, l'Andreu... i altres amics.

Vivia endormiscat i anava mort de son pel món.

Pocs, però algun diumenge la Mariona el va haver de cercar a la taverna esmentada. En veure'm, la Carmeta em deia: "És allà, fa més de dues hores que ronxa!"

Altres vegades s'adormia a l'estrep del carro. L'Encarnació, encarregada del pas a nivell de la via del tren d'Olot, més d'una vegada havia parat el cavall; la fressa del pas del tren despertava en Jan. Si no era així, el Noble, un cavall blanc, lent i de poca patxoca, per inèrcia arribava fins davant del portal i es parava. Alguna bona veïna que ho veia ens avisava. De vegades la mateixa veïna obria el portal per donar pas a carro i conductor. En Jan es despertava a lloc com si no hagués passat res.

Si bé compartia la feina amb dos mossos joves, i malgrat que tots rebien el mateix tracte familiar per part de casa, ell, per pròpia iniciativa, desempallegava a tots de les feines més desagradables. Traginar fems o purins de la fossa sèptica a deshora havia comportat a can Casacuberta el pagament de multes.

L'agutzil que feia de nunci a l'Ajuntament de Salt, de nom Fontanet, des del cantó de ca la Marta Farigola feia sonar la

trompeta repetidament, i no llegia el ban fins a assegurar-se que algú de casa l'escoltava.

L'ordre de no molestar amb fresses ni ferums pestilents al veïnatge, des de les 8 del matí fins a les 9 del vespre, no era entesa per en Jan, que remugava dient: "Com ho he de fer, doncs?" A l'home no li faltava raó.

Per les deformacions físiques no va ser quintat en temps de guerra, la qual cosa ajudà, i molt, al manteniment d'aquella petita comunitat, on no tots érem familiars.

En aquesta vida efímera tot passa, només els fets queden.

A mi em queda el seu record, i el d'haver-lo respectat i estimat, no com un pobre home, ni com un home pobre, sinó com un ésser noble, agraiït i fidel fins a la mort.

La qual cosa succeí el 28 de maig de 1961, a l'edat de 78 anys.

L'única cosa que ens recà el dia del seu enterrament fou que, per raons burocràtiques, va haver de compartir nínxol amb l'avi.

Si en vida no es varen suportar, esperem que de morts s'hagin sabut perdonar.

Una veïna assistent a l'enterrament, en llegir Joan Masegur i Moles, em digué:

- Sempre l'havia pres pel teu avi!! Aquelles paraules varen ser el millor elogi que mai m'hagin dedicat.

Segons dades del padró municipal d'habitants, en data 22 d'abril de 1998 el nombre total d'habitants de Salt és de 22.105. D'aquest total, 37 són de procedència Gambiana, 37 són de procedència Senegalesa i 285 són de procedència del Marroc

Un tema que un tema que dóna per a molt dona per a molt

(Foto Xavier Pascual)

Quan a la redacció de LA FARGA ens vam plantejar tractar el tema de la interculturalitat al nostre poble, aviat vam veure que la cosa podia donar per a molt. Els primers contactes fets amb persones de diferents procedències, encaminats a obtenir informació i col.laboracions, així ens ho van confirmar i, efectivament, el material aconseguit ha estat tan extens que, per raons d'espai, ens veiem obligats a repartir-lo entre el present número i el proper, que inclourà entre altres treballs la transcripció d'una interessant taula rodona en què van participar Mohamed Chriyâa, marroquí; Amadou Sowe, gambià; Musa Camara, de Sierra Leona; i Aliou Diao, senegalès, tots ells residents a Salt des de fa anys.

A la foto, un moment de la primera trobada de preparació del tema.

TINTORERIA REGOLTA

- NOUS PREUS
 - RENTATS EN 48 HORES
- Vingui i conegui les nostres ofertes!!

c/ Major, 312 - Telèfon 972 23 45 43
17190 SALT

FLECA I PASTISSERIA

c/ Llarg, 10 - Tel. 972 23 83 71 - SALT

Treballem treballem

Fa aproximadament 4 anys Càritas Sant Cugat inicià un canvi estructural i de funcionament, ubicant-se definitivament a la Casa dels Campaners. Paral·lelament a aquest procés de canvi, el grup de voluntaris comença a detectar i a comprovar que els immigrants procedents d'Àfrica (Marroc, Gàmbia i Senegal) cada vegada són un col·lectiu més nombrós en el poble i que el seu nivell de necessitat econòmica i social és elevat. Han emigrat dels seus països, zones molt desfavorides econòmicament, per aconseguir a Europa millors condicions de vida. L'emigració els comporta ruptura i allunyament del seu món de referència i, per tant, una evident desprotecció emocional i material. Molts es troben en la nostra societat de forma precària. A més, són persones que necessiten amb urgència conèixer aquelles claus que els permetin desenvolupar-se en aquest nou medi sociocultural i lingüístic. Aquest serà l'objectiu principal que farà sorgir un grup de voluntaris dins de Càritas de Sant Cugat per treballar específicament amb aquesta població novvinguda a Salt.

La demanda dels propis immigrants fou la que va permetre definir el grup de població concreta en la qual s'intervindria: les dones, un subgrup

que es considerà que, per les seves característiques particulars, requeria un treball més urgent (arriben aquí fruit de la reagrupació familiar promoguda pels seus marits, que ja porten un temps en el país i que disposen dels mínims per a mantenir tota la família. Per tant no és una opció pròpia i lliurement decidida). El seu aïllament encara s'accentua més, recolzant-se en els fills/es, el marit, la casa i el propi col·lectiu.

Així doncs, s'inicia el treball de voluntariat amb tres dones de Gàmbia. Realment era tot un repte; es partia del no-res, de poques experiències prèvies i per això esdevenia un aprenentatge quotidià, continu, inesperat i riquíssim. Evidentment, des de llavors el nombre de dones immigrants que cada dimecres vénen a la Casa dels Campaners ha augmentat progressivament i espectacularment fins a arribar a unes 40.

La finalitat és doble: per un costat, que elles aconseguixin, a través de la comunicació oral, suficient autonomia per moure's còmodament en el nostre entorn; per altre, oferir un espai de trobada intercultural, on les experiències humanes de cadascú (immigrants i autòctons) siguin redefinides i reflexionades conjuntament. La proposta metodològica és, per tant, essencialment comunicativa i relacional.

Actualment, el grup de voluntaries, arran de l'experiència, ha arribat a

la conclusió que el compromís personal o seriós amb elles en el seu procés d'integració (paraula ambigua amb múltiples matisos) recau directament envers aquesta integració. Tanmateix, aconseguir l'equilibri entre l'acompanyament en aquest procés de consecució de l'autonomia social i el respecte dels seus valors és molt difícil. Requereix capacitat d'escolta atenta, de diàleg i de sentit crític, així com tenir una mentalitat oberta, tolerant, objectiva i respectuosa, estimant l'altre sense prejudicis.

La immigració de persones provinents de països pobres és un fet. Cada dimecres, a la Casa dels Campaners, el nombre de dones de Gàmbia i del Senegal augmenta... però no ho fa el de persones voluntàries... Cal que sorgeixin persones amb ganes d'acompanyar i de comprometre's en una tasca que és del tot gratificant, on es rep molt més del que es dona!!!

ÀNIMS!!!

GRUP DE VOLUNTARIAT
QUE TREBALLA AMB IMMIGRACIÓ A
CÀRITAS SANT CUGAT DE SALT.

MIRALLS I VIDRES
OLAR, s.a.

**DISTRIBUÏDOR DE FINESTRES DE GELOSIA I
MAMPARES PER A BANY "VENTIKLAR"**

- Manipulació i col·locació de vidre pla "CLIMALIT", "SECURIT", CORBAT, LAMINATS, etc.
- Especialitzats en vidrieres artístiques, de formigó i vidres a la sorra.

c/ Joan Maragall, s/n (ctda. Pg. Països Catalans) - Apt. núm. 147
Tel. 972 23 58 11 - Fax 972 234 30 82 - 17190 SALT (Girona)

10 ANYS DEL PASTÍS DE
SALT "FARGA"

CARRER LLARG, 145 - TELÈFON 972 23 31 23 - 17190 SALT

La immigració a l'Estat espanyol

Causes i explicació del fenomen

INTRODUCCIÓ:

L'Estat espanyol va ser durant moltes dècades un país emissor d'immigrants. És a partir dels anys seixanta que aquesta tendència va començar a canviar, i en els anys setanta es va establir el flux migratori. En els primers anys vuitanta, quan es varen votar les lleis de supressió de la immigració en els països europeus occidentals (França, Bèlgica, Alemanya, Anglaterra i Holanda), els països de l'Europa meridional

(Portugal, Grècia, Itàlia i Espanya) es transformaren en receptors d'immigració, malgrat la debilitat de llurs estructures econòmiques. Els immigrants magribins i subsaharians que no aconseguien de passar les fronteres del nord, sota una forta vigilància policial, es varen instal·lar progressivament en aquests països que aleshores no disposaven encara de legislació específica sobre estrangeria. Recordem que la llei d'estrangeria espanyola és de l'any 1985, com la majoria de lleis dels

països mediterranis sobre aquesta matèria.

Convé assenyalar també que després de la Segona Guerra Mundial aquests països de l'Europa del nord, encara colonitzadors, varen fomentar la contractació de treballadors estrangers per ajudar a la reconstrucció de les seves economies arruïnades. Varen anar a buscar mà d'obra a les seves colònies, obligant joves i adults a embarcar cap aquests països. Els que es varen quedar a les colònies

OPEL

Gudayol Auto-Taller, S.A.

Exposició i Venda: C/ Major, 156
Telèfon. 972242043 / 939840872
 E-mail: gudayol@gm.es
 Horari: de dilluns a dissabte de 10 a 1 i de 5 a 8

Servei Oficial: C/ Mercè Rodoreda, 13
Telèfon: 972243749
Grua 24 hores: 907206230
 Horari: de dilluns a divendres de 9 a 1 i de 3 a 8
 Dissabte al matí obert de 10 a 1

GRAN PROMOCIÓ
Grans Ofertes en Venda de Cotxes i Serveis
 Vine a la nostra exposició i veuràs els avantatges de comprar un Opel a Salt.

70^e
Aniversari
 1928 - 1998

També ens podeu trobar a Internet: <http://www.gm.es/gudayol>

varen ser sotmesos a treball forçat i a produir per al consum dels europeus. El treball forçat ho era perquè els obligaven a fer-ho sense res a canvi, en condicions d'esclavatge. En camps de treball en condicions inhumanes, eren vigilats per l'exèrcit colonial, que tenia ordres de reprimir qualsevol intent de rebel·lió individual o col·lectiva. Varen ser molts els morts en negar-se a ser esclavitzats.

LES CAUSES DE LA IMMIGRACIÓ ACTUAL

Sovint la gent es pregunta per què hi ha tants negres i moros en el nostre país. La resposta a aquesta preocupació hauria de ser alhora fàcil i banal, però com bé escriu Eduardo Galeano: "Hallamos siempre en la memoria lo que hemos metido en ella".

Les relacions entre Europa i la resta del món han estat una successió d'esdeveniments que expliquen totalment el present crític d'aquests països i les seves onades migratòries. Tres-cents anys d'esclavatge han deixat el continent africà amb un dèficit de més de vint milions d'homes, escollits entre els més sans i forts, una població amb contínues guerres tribals, per mor a la cacera de l'home que els negres fomentaven entre les diferents comunitats. Després de l'esclavatge, la colonització va ser un instrument polític de canvi de mentalitat, de creences religioses, de l'organització de l'estructura social i familiar i, sobretot, de la implantació d'un sistema d'explotació dels recursos naturals, que va ser en realitat l'espoliació dels països colonitzats: la humiliació i l'abús dels seus habitants. Durant dos-cents anys les colònies van ser obligades, amb la força de les armes, a lliurar totes les seves riqueses naturals, les matèries

primeres i el seu potencial de treball per a desenvolupar els països occidentals opressors.

L'últim país africà que va sortir del jou colonial va ser en els anys 1970/1980, i encara avui molts d'ells estan sota el domini econòmic occidental. Un sistema econòmic internacional imposat pels països rics, que després de la segona guerra mundial ha accentuat encara més les diferències de nivell de vida entre el nord i el sud. Les economies del sud, ofegades per falta crònica de capitals per dissenyar polítiques de desenvolupament pròpies, depenen sempre d'una enverinada ajuda dels països desenvolupats del nord, que només es preocupen de preservar els seus propis interessos.

També el deute extern que s'ha acumulat al llarg dels anys fa impossible cap millora econòmica. És ben clar que hem passat d'una etapa de colonització a una de neocolonització, que ben poc ha canviat el tarannà de l'antiga dominació. El poder és encara a mans d'una classe política de depredadors, corruptes, i sobretot incapaces de donar

respostes positives als problemes del seu país. Controlats des de l'exterior per les grans multinacionals, que els imposen el seu ordre, els governants del sud semblen titelles a les seves mans. És per aquesta raó que actuen sempre contra els interessos dels seus pobles, perquè gaudeixen del suport militar incondicional dels seus clients del nord.

A la trista combinació de pobresa,

guerres civils, règims dictatorials, i la manca d'un horitzó de futur per a milers de joves que han pogut formar-se a la universitat, sobretot en la dècada dels vuitanta, cal afegir-hi l'elevada taxa de natalitat justificada per l'elevada mortalitat infantil en aquests països, i el sistema econòmic internacional, molt desfavorable a les nacions pobres. Tot aquest desgavell obliga els habitants d'aquests països a buscar en el nord ric la seva sortida més natural. Com afirma l'escriptor egipci Naguib Mahfouz: "SI LA RIQUESA NO VA CAP A LES PER-

Aliou Dia. (Foto Xavier Pascual)

SONES, LES PERSONES ANIRAN CAP A ELLA".

Els joves dels països pobres, com qualsevol altre jove del món, tenen dret a viure en pau, a expressar-se lliurement, a tenir projectes que donin sentit a la seva existència. És per aquesta raó que marxen dels seus països, on no troben cap facilitat per a realitzar els seus objectius, ni el respecte als seus drets més ele-

mentals. Els joves emigren cap al nord, busquen la dignitat humana i poder-se realitzar com a individus. Aquesta, però, no és per a ells una empresa fàcil. Quants no hauran de morir ofegats en travessar l'estret de Gibraltar, amb qualsevol improvisada embarcació, o destrossats entre la càrrega perillosa d'un camió, amb la complicitat de gent sense escrúpols, fugint de la policia europea? Quants hauran de morir així perquè es prengui consciència de la necessitat d'actuar d'acord amb els principis fonamentals dels drets humans?

Les causes de la immigració són avui per avui, per aquests joves, les mateixes que varen obligar molts ciutadans espanyols en els anys de gran necessitat, a refugiar-se a Alemanya, França, Mèxic o Argentina, buscant el benestar aleshores exclusiu d'unes certes classes socials. Els temps canvien però les causes solen ser sempre les mateixes: subdesenvolupament, dictadures, pobresa, sobreexplotació de les poblacions autòctones pels governs propis o foranis, etc. La immigració espanyola, segons els censos oficials i els organismes internacionals de control de les migracions, com és Eurostat, diuen que arriba al milió i mig de persones repartides entre els cinc continents, amb una presència més important al continent americà. Les migracions són un fenomen històric que ha

afectat tots els països del món, d'acord amb la conjuntura de cada moment.

LA IMMIGRACIÓ ESTRANGERA A ESPANYA I A CATALUNYA

Els primers senegambians varen arribar al Maresme entre els anys setanta-set i vuitanta. Per què al Maresme i no en un altre indret? Sens dubte que l'agricultura era la feina que més coneixien en el seu país d'origen, alhora que oferien una mà d'obra barata que encaixava perfectament amb les feines que els encomanaven.

Espanya té 538.984 immigrants procedents de països de l'Europa comunitària i de la resta del món. Oficialment aquesta població està classificada en dues categories d'estrangers: els comunitaris, uns 319.327, representen el 59,25% del total; i els extracomunitaris, unes 250.000 persones. La discriminació legal en l'atorgament de llibertats és ben evident: els comunitaris gaudeixen dels mateixos drets dels espanyols; en canvi els extracomunitaris, tenen més deures que drets. Els darrers per a poder regularitzar la seva situació han de tenir

prèviament un contracte de treball, en canvi els estrangers comunitaris no el necessiten des del 1992. Per aquesta raó l'arribada d'estrangers comunitaris ha crescut en relació amb la dels altres països a qui s'han endurit les polítiques d'immigració. Els no-comunitaris es troben perjudicats pel vincle establert per la normativa sobre immigració entre treball i residència. No poden obtenir el permís de residència i de treball sense un contracte de treball, i la renovació del permís depèn sempre de la seva situació laboral, amb la qual cosa l'immigrant perd automàticament tots els drets malgrat que porti residint força anys. Si no pot renovar el permís podrà ser expulsat en qualsevol moment. Aquesta situació és injusta també per

CONFEITERIA i GRANJA MARGENAT

Especialitat en gelats

 Abat Oliva, 10 - Tel. 972 23 06 79

 Major, 57 - Tel. 972 23 00 61 - 17190 SALT

SERRALLERIA I FUSTERIA METÀL·LICA

EN FERRO I ACER INOXIDABLE

MOBRA, S.L.

Canals per a la construcció i lampisteria

Doblat de xapes i talls

 TALLER: Camí antic de Salt a Vilablareix

 Tel. 972 23 53 17 - 17190 SALT

als fills d'aquests immigrants, que poden anar a les escoles però no tindran documentació legal, ni un títol dels seus estudis mentre els seus pares siguin irregulars.

Les dificultats d'integració no són només de temes jurídics, malgrat que evidentment són molt importants. També el tracte social que reben com a persones immigrades és una dificultat. És a dir, com reacciona la societat davant el fenomen migratori i l'arribada dels immigrants?

Els espanyols, i també els catalans, tenen generalment la sensació que hi ha massa immigrants, i que cal regular-ne l'entrada. Des del 1991 tots els immigrants que han obtingut autorització per a residir a l'Estat espanyol provenen dels contingents establerts pel govern central cada any per a treballadors estrangers en sectors de necessitat de mà d'obra barata i no qualificada. Per altra part ja queda més o menys clar que l'Estat espanyol és un dels que, en la seva llei d'estrangeria, considera l'immigrant pobre, abans que res més, delinqüent.

Les actuacions policials contra els immigrants pobres han contribuït a crear un estat d'opinió i d'actituds de por entre la població autòctona, davant un fenomen natural i controlable. Això ha generat problemes amb les vivendes, en el treball, en l'escolarització dels fills dels immigrants en algunes escoles de Catalunya.

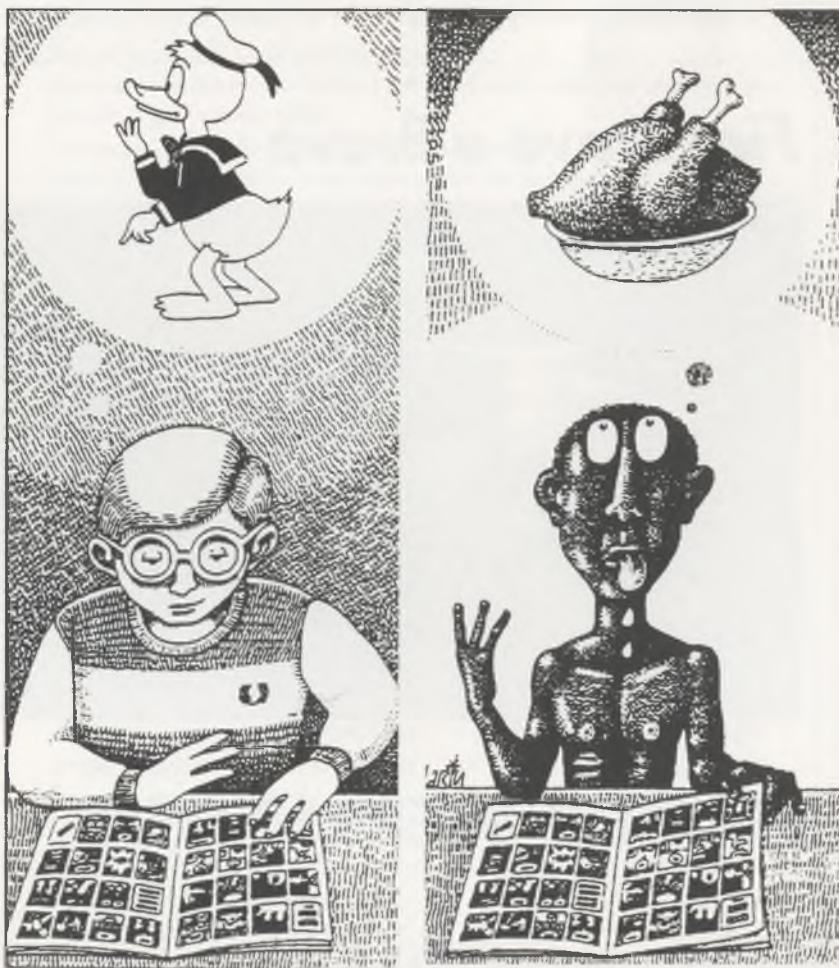
En situació il·legal es troben aproximadament 250.000 persones que viuen amb la por constant de ser trobats per la policia, i amb l'expulsió cap al seu país d'origen. Treballen i malviuen amagats, en condicions d'esclavatge, sense protecció social ni sanitària, ja que no tenen cap dret reconegut. Si són descoberts per la policia els poden internar en centres de prevenció, com el que hi ha a la Verneda (Barcelona), mentre fan els tràmits per a

l'expulsió de l'Estat espanyol, tràmit que sol durar uns 15 dies. Com el de la Verneda, hi ha quatre centres d'internament repartits per l'estat, i de tots cal denunciar-ne que les condicions de salubritat són molt deficientes. El de la Verneda, un centre per a estrangers en situació il·legal, és un soterrani sense ventilació ni llum natural, sense pati interior. Les condicions higièniques són pèssimes, no tenen una dieta digna ni cap activitat en tot el dia. No hi ha hores de pati i les visites són controlades estrictament. També és greu que no hi hagi en el centre cap assistència sanitària, o que els interns dormin en cel·les de 6 o 10 persones.

L'estret de Gibraltar pot ser la primera tragèdia dels qui esperen trobar la seva llibertat travessant-lo amb fràgils i improvisades embarcacions. Si aconsegueixen travessar

i són detinguts, la policia espanyola els condueix directament a l'antic campament militar de Calamocarro, on restaran fins que siguin retornats als seus països d'origen. En aquest campament hi ha més de 1.500 persones procedents del Magreb (Marroc, Argèlia), i també de l'Àfrica subsahariana, que esperen si els concedeixen els permisos d'entrada o si són retornats a origen. Enguany ja s'han interceptat centenars d'embarcacions, i també han mort negades moltes persones en l'intent.

ALIOU DIAO
 Director del GRAMC
 Secretari de Jama Àfrica

Cuina del *cuina del marroc* Marroc

És una cuina molt elaborada i amb moltes especialitats de plats i de dolços. Conjuga de forma refinada diverses espècies i prefereix els sabors agredolços o subtilment picants. Barreja bitxo dolç, herbes, grans i arrels en sàvies composicions. La majoria de les espècies són conreades al Marroc. També és un gran productor de fruites i verdures.

Ens resulta impossible anomenar la gran varietat de plats; només volem assenyalar alguna dada d'algun plat típic.

La tajine: És el plat més estès. Tenen mil i una maneres de preparar-lo. Porta el nom del recipient de fang amb tapa cònica en el qual cuinen les carns, els peixos i els llegums. El tajine de prunes amb sèsam i ametlles, subtil aliança de sabors salats i ensucrats, picant i dolç alhora, es prepara els dies de festa. Se servei després d'una amanida i després es menja el cuscús amb verdures, fruites i pastissos de mel.

El cuscús: Constitueix el plat nacional per excel·lència. Cuiinat al vapor, es pot acompanyar de moltes maneres, amb verdures, llegums, carns, dolç,... Cada família té la seva pròpia recepta. És costum menjar-lo de segon plat.

La harira: És una sopa que durant el mes del Ramadà es menja cada dia i serveix per trencar el dejuni diari. Es menja acompanyada de dàtils o dolços amb mel.

La bastela: És un dolç molt gran i farcit, que també es menja per les festes.

També són molt coneguts els "pinxos morunos". El pa és un símbol religiós, per la qual cosa mai no s'ha de llençar.

La beguda per excel·lència és el te amb menta i la manera de prendre'l constitueix tot un ritual.

Fiat Bravo e Brava

COTXE DE L'ANY 1996

GARATGE INTERNACIONAL

Ctra. Girona - Anglès, s/n. - Tel. 24 12 12 - SALT

FIAT

HARIRA

INGREDIENTS (per a 6 persones)

2 litres d'aigua - 2 cebes
500 g de tomàquets madurs
1 pot de tomàquet triturat.

Espècies:

250 g. de carn de vedella - 125 g de cigrons
1 culleradeta de canyella mòlta - 50 g de llenties
1 culleradeta de pebre negre - 100 g de farina
1 culleradeta de pebre vermell
100 g de fideus de cabell d'àngel
1 sobre de safrà - 2 llimones
julivert - 1 ou - sal - 1 branca d'api
2 gots petits d'oli

Poseu l'oli a escalfar en una olla. Tireu-hi els tomàquets madurs ratllats, la ceba i l'api triturat, el julivert i la carn tallada a trossos i deixeu-ho fregir una mica. Afegiu-hi els cigrons pelats i les llenties, -els haurem tingut en remull el dia abans- remeneu-ho i deixeu-ho coure.

Quan veieu que comença a estar bastant fregit, a foc lent, afegiu-hi la resta d'espècies.

Afegiu-hi l'aigua i deixeu que bulli una hora i mitja i després poseu-hi els fideus i deixeu-ho bullir cinc minuts més. Incorporarem la farina que haurem remenat anteriorment amb dos gots d'aigua i el pot de tomàquet fregit. Deixeu-ho bullir a foc lent una mitja hora.

Si ho voleu, amb el foc tancat, afegiu-hi un ou batut a la sopa i remeneu-ho.

Opcional: una vegada la sopa estigui servida al plat, qui vulgui s'hi pot tirar suc de llimona. També es pot passar tot per la batidora abans de servir-ho.

DGAG MAHAMMAR

INGREDIENTS (per a 8 persones)

2 pollastres d'1,500 kg
6 grans d'all
2 cebes
2 cullerades d'oli
250 g de mantega
1 grapat d'ametlles crues
6 ous durs

Espècies:

1 culleradeta de pebre vermell dolç
1/2 culleradeta de pebre negre
1/2 culleradeta de gingebre
1 culleradeta de safrà
1 culleradeta de sal
1 ramet de julivert

Feu una bona picada amb l'all i el julivert, i afegiu-hi la ceba ratllada ben fina i totes les espècies menys el julivert. Amb aquesta picada unteu el pollastre per totes bandes.

En una cassola amb l'oli i 150 g de mantega i a foc lent, hi posareu el pollastre sencer, que anireu girant i deixareu fregir uns deu minuts. Afegiu-hi dos gots d'aigua, tapeu la cassola i deixeu-ho coure a foc normal tot girant-lo de tant en tant uns quaranta-cinc minuts, fins que quan punxeu el pollastre amb el ganivet no en surti aigua.

Retireu el pollastre de la cassola i reserveu-lo. Si voleu es pot espeser la salsa amb una mica de farina, que deixareu fregir una mica.

Fregiu el pollastre en una paella amb una cullerada d'oli i 100 g de mantega, que sigui ben roent, i deixeu-ho rossejar. El pollastre ha de quedar de color vermell. En lloc de la paella, també es podria posar al forn ben calent fins que quedés vermell.

Poseu el pollastre en una safata i pel cim tireu la salsa que tindrem a la cassola, i ja el podem servir.

Per decorar-lo podem posar pel cim unes ametlles que haurem fregit anteriorment amb oli i uns ous durs partits per la meitat.

BASTELA

INGREDIENTS (per a 5 persones)

1 paquet de fulls de bastela*
1 pollastre
6 ous
1/2 kg de cebes
1 manat gros de julivert
150 g de mantega
150 g de sucre
150 g d'ametlles picades
Pebre negre
Canyella en pols
Sal

**Són uns fulls especials, fets de farina i aigua, similar a la nostra pasta d'empanades, però fins com el paper de fumar i d'uns 20 cm de diàmetre. Els venen en paquets de 10 fulls.*

Fregiu en una cassola el pollastre a quarts, juntament amb les cebes tallades petites i el julivert també tallat. Quan tingui una mica de color, tireu-hi una mica de sal i tres cullerades de sucre, una cullerada petita de canyella i una de pebre i deixeu-ho coure a foc lent.

Quan el pollastre estigui ben cuit, traieu-lo de la cassola, desosseu-lo, talleu-lo ben petitet i reserveu-lo.

Poseu la cassola al foc amb el sofregit que havíem fet, i a foc lent hi anirem tirant a poc a poc i sense deixar de remenar els ous batuts.

Procureu que no quedi una truita; han de quedar com ous remenats.

Fregiu les ametlles en una paella, i quan les hagueu tret del foc, afegiu-hi dues cullerades de sucre i una culleradeta de canyella.

Unteu la plata rodona per anar al forn amb mantega, ompliu el fons i tots els laterals amb fulls de la pasta. Procureu que sobresurti suficient pasta pels laterals, per després tapar el pastís. Unteu amb mantega, ompliu el primer pis amb el remenat d'ous i tapeu amb un full untat de mantega, poseu al cim el pollastre i un altre full. Al tercer pis, poseu-hi les ametlles. Tapeu-ho amb els fulls que sobresurten i amb un altre al cim. Pinteuh-lo amb clara d'ou perquè quedi enganxat i poseu-ho al forn fins que es dauri la pasta.

Traieu-ho del forn, tireu-hi sucre pel cim i feu un dibuix amb canyella.

Càritas Sant Cugat de Salt

Càritas és una institució de l'Església que té com a objectiu ajudar les famílies necessitades quan aquesta ajuda no pot ser assumida per les institucions de l'estat.

En el nostre poble Càritas hi és present des de 1945. Actualment la seu està ubicada a la plaça del Pedró, s/n (al costat de l'església "Sant Cugat").

ACOLLIDA: TASCA DEL VOLUNTARI

Rebre la persona necessitada, escoltar la demanda, posar en contacte la família amb els serveis socials de l'ajuntament per tal d'intentar dur una actuació en conjunt, en benefici de la família.

Aquesta activitat es porta a terme els dilluns de 17'30 fins a 19 h.

ALIMENTACIÓ: TASCA DEL VOLUNTARI

Anar a recollir els aliments que ens donen a través de la Creu Roja o bé el banc d'aliments i potar-lo a la Casa dels Campaners.

Recollir la carn congelada que ens donen al Centre CIFO.

Comprar la llet i altres productes que hi ha d'oferta en diferents comerços. Repartir aliments i vigilància dels locals els dimarts i dijous de 16 fins a 19 h.

IMMIGRANTS: TASCA DEL VOLUNTARI

Ensenyar a parlar l'idioma a les dones africanes.

Taller de costura per a les dones africanes.

Dies: dimecres de 17'30 a 19 h.

Lloc: "Casa dels Campaners"

Ensenyar a parlar l'idioma a les dones magrebines. Aquesta activitat ens ha estat demanada per un grup de dones magrebines. De moment comptem amb un voluntari, però l'activitat es durà a terme si es troben altres voluntaris i es farà una reunió per determinar el dia i l'hora que als voluntaris els vagi millor.

GUARDERIA: TASCA DEL VOLUNTARI

Vigilar i encetar jocs amb la mainada. Els dimecres de 17'30 h a 19 (Casa dels Campaners)

REFORÇ ESCOLAR: TASCA DEL VOLUNTARI

Realitzar el reforç escolar amb nens i nenes que tenen dificultats d'aprenentatge, o bé que la seva situació psicològica o familiar fan aconsellable un reforçament d'hàbits d'estudis o bé d'acompanyament.

També hi tenim nens africans i magrebins que fa poc que han arribat al país i necessiten un reforç d'aprenentatge de la llengua.

Dies: dimecres i divendres de les 17'30 fins a les 19 h.

Lloc: Locals parroquials.

VELLESA I MALATS: TASCA DEL VOLUNTARI

Visita o bé a domicili o bé a l'hospital de les persones de la tercera edat sols o bé amb mancances familiars.

"Casa dels Campaners"
Plaça del Pedró, s/n

NOTA: Si voleu col.laborar, per informar-vos truqueu al telèfon 972 23 46 86 Parròquia de Sant Cugat o bé al telèfon 972 23 63 93 de 16 a 18 h.

- **FABRIQUEM ARMARIS A LA SEVA MIDA**
- **INTERIORS EXCLUSIUS**

c/ Major, 48 - Tel. 972 24 28 05 - 17190 SALT

BURCH constructors, s.a Salt

- **CASES**
- **AMPLIACIONS**
- **REHABILITACIÓ**

c/ Pere Coll i Guitó, 3 - Tel. i Fax: 972 23 86 02
17190 SALT (Girona)

Un poble amb caliu *un poble amb caliu solidari i transfronterer* solidari i transfronterer

Des de fa uns anys, al nostre poble han arribat immigrants de diferents països, majoritàriament de l'Àfrica (senegalesos, gambians i marroquins).

El paisatge humà del nostre poble ha canviat, té un caràcter més plural. Als carrers, botigues i places, la tan anomenada pluriculturalitat és un fet ben manifest. El sentit cívic ha possibilitat la integració sense reserves ni circumscripcions, i els immigrants conviuen en carrers i blocs de pisos segons les ofertes habituals per a qualsevol ciutadà.

Això no vol dir que el poble hagi perdut la seva identitat, la seva pròpia qualitat i idiosincràsia. La diferència enriqueix quan el corrent cultural és integrador, progressista i obert. El saltenc que viu aquest esperit sense nostàlgies conservadores ni obsolets desitjos patrimonials, sap que estimar el seu poble no és emmurallar-lo, bunqueritzar-lo, sinó fer-lo vila oberta, àmbit acollidor. I les claus per reformar aquest espai obert saltenc són:

- Fomentar la relació de veïnatge, que el nostre poble conserva, malgrat l'augment de població.
- El respecte a l'altre, vingui d'on vingui.
- Ser conscients que el coneixement propi i aliè enforteix les arrels.

Aquest tarannà ha fet passos importants vers la integració de les persones nouvingudes en diferents onades d'immigració i de diversos països. El saltenc, doncs, viu la interculturalitat d'una manera positiva; en comptes de rebutjar, acull. I això facilita que molts immigrants vulguin aprendre el català, s'integrin lingüísticament i culturalment.

Ara bé, també hem de ser conscients que hi ha moltes persones que no ho viuen així i que fins i tot no assumeixen aquesta realitat. És cert que quan parles amb ells, sovint t'adones d'un gran desconeixement de la cultura, ideologia i religió que ha configurat la seva personalitat. L'intercanvi mutu pot ajudar a superar tòpics i prejudicis.

Des d'aquestes planes volem apropar-nos a tots els saltencs

per lluitar pacíficament i cívicament per un poble multicultural, amb respecte per les persones.

- Un poble lliure de prejudicis i tòpics.
- Un poble que en la manera d'acollir, refermi la seva catalanitat per simpatia.
- Un poble que trobi la força noble i gentil de la convivència.
- Un poble que en la cultura plural trobi el respecte a tot ésser.
- Un poble que té com a horitzó una societat oberta, justa i lliure.

Nosaltres, els voluntaris de "La Casa dels Campaners" lluitem i treballem perquè "Salt sigui un poble amb caliu solidari i transfronterer".

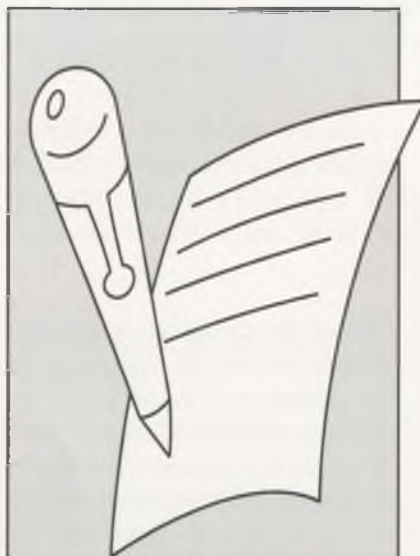
LUJÁN VIEIRA
Coordinador de
"Càritas Sant Cugat"

Escriure en català

Anava a visitar una família amiga. M'obre la porta la noia de la casa, que acabava d'arribar. Sobre un moble petit del rebedor hi havia una nota escrita d'un familiar. Jo no n'havia de fer res, però sense voler o perquè ella va voler em vaig assabentar del contingut de la nota, que no ve al cas. El que sí vull fer observar és que la nostra estava escrita en castellà. La noia es va afanyar a dir que el seu familiar ho feia així per por de fer faltes, si l'escrivia en català. La persona que havia escrit la nota no havia estudiat la seva llengua. Era d'aquí de tota la vida però no se li havia ensenyat a escriure en la seva pròpia llengua que, per suposat, era la que parlava sempre.

Segons un estudi recent del cens

lingüístic, gairebé el 50% dels habitants de Catalunya sap escriure en català. I a les comarques de Girona s'arriba quasi al 55% que contrasta amb els que el saben parlar (86,7%) i llegir (81,6%).

El coneixement de la llengua creix gràcies a l'ensenyament a les escoles. També hi ajuden els mitjans de comunicació: televisió, ràdio i premsa.

Ha anat creixent el nombre de persones que saben escriure en català, així com les que l'entenen, el parlen i saber llegir-lo. Aquest augment continu dels diversos graus de coneixement

del català és especialment intens entre la població més jove. Per contra, el major índex de desconeixement es va concentrant en els grups d'edat més elevats.

Al costat d'aquestes xifres, que ens permeten ser moderadament optimistes, encara se senten algunes veus dissonants, que són més fruit d'enyorament d'altres temps que no pas altra cosa.

Fem un exercici senzill: quants llibres tinc a casa? Quants són en català? Quin és l'últim que he llegit? Quin diari llegeixo habitualment?

I d'escriure, què? Quan escric, què escric? En quina llengua ho faig? Encara que sigui només una nota, quatre ratlles, ho faig en la llengua que habitualment faig servir per parlar? I si faig felicitacions, cartes, escrits comercials, de feina o de societat, o programes, comunicacions, etc., quina llengua faig servir? La normalització no es fa per decret sinó per la convicció de la base, per l'ús quotidià que en fem tots els ciutadans, en escriure en la nostra pròpia llengua, la que parlem a casa i al carrer.

BENET GALÍ

FES-TE SOCI DE LA FARGA

col.labora i anuncia't!!

**ORGANITZACIÓ IMMOBILIÀRIA
FINQUES - HIPOTEQUES**

17190 SALT
Major, 231

Tel. 972 40 10 99
Fax 972 40 10 99

LA FARGA - Revista de Salt

Passeig Verdaguer, 1 - 17190 SALT

Nom i cognoms _____

Adreça _____

Telèfon _____ Codi Postal _____

DNI _____ Profesió _____

Desitjo subscriure'm a LA FARGA - Revista de Salt, editada pel Casal de Jubilats de Salt, i faré efectiva la subscripció anyal de 1.500 ptes. (per a l'any 1988), per mitjà de rebut bancari.

DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Senyors:

Agrairé que, amb càrrec al meu compte/llibreta, atenguin els rebuts que els presenti el Casal de Jubilats de Salt, anyalment, per la subscripció de "LA FARGA" Revista de Salt.

Titular compte/llibreta _____

Banc/Caixa _____

Agència/Adreça _____

Número de compte/llibreta _____

Signatura

Del "jo" al io-io passant pel iogurt

Dins d'aquesta societat absurda, es va donar un gran impuls a l'ego a fi de despertar les consciències i fer una comunitat, diuen, lliure, moderna, evolutiva, de progrés i no sé quantes històries més.

En una societat individualista, competitiva, agressiva..., on es fomenta el tancament de la persona, el jo es va anar fent tan gros que no tenia cabuda dins dels nostres cossos. I així, dels estats conscients i subjectius es va passar al "súper jo" que comporta caràcters més aviat ètics.

I és tan fàcil enaltir ments/consciències/coneixements dèbils, que no és difícil trobar falta d'ètica en la major part dels comportaments actuals.

A més, el "jo" té dues vessants, una cap a dins i l'altra cap enfora i, de tant desenvolupar el "jo", sense cap mena de preparació ni coneixement, s'ha passat al fenomen del io-io, que és un rodet lligat amb un fil que nuem al dit i el fem anar i rodar d'un cantó a l'altre, baixar i pujar... En definitiva, és un aparell que funciona a voluntat de qui el té.

I és trist que persones siguin com un io-io, ara cap aquí, ara cap allà, sense nord ni idea. I així, sense idea, ni pensament, ni ideologia, tenim una societat diluïda, dèbil, en definitiva, light, on predomina el culte a si mateix i on els valors de la persona no van més enllà del propi "jo", i en l'aspecte psíquic completament manipulables. Per això del "jo" hem acabat essent io-io, passant pel iogurt.

Vull dir que per establir un mercat no calia tant d'enrenou, ni tanta disfressa estranya, si l'únic que es volia era poder especular i mercadejar en tot. I és clar, perquè uns puguin fer això hi ha d'haver molta persona io-io o de guinyol.

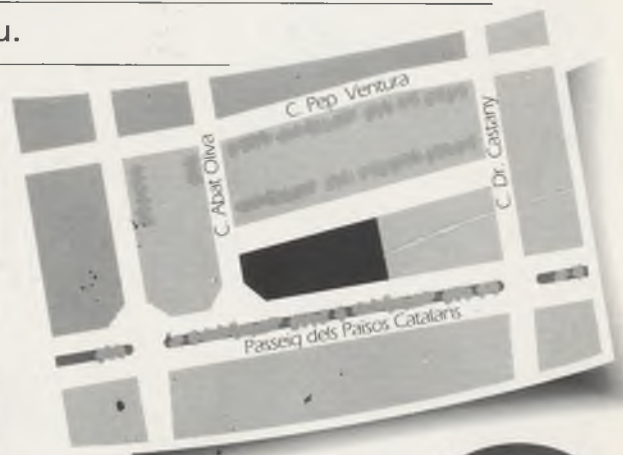
Diuen que així s'han acabat les ideologies, però això és fals. No solament hi han els qui surten en portada, encara hi ha molta gent maca.

Tingueu vistes!

Habitatges totalment exteriors,
al Pg. dels Països Catalans de SALT, amb 3 dormitoris dobles,
90 m² i cuina equipada. Pàrquing opcional.

Subvencions a descomptar del preu.

**Preu
taxat**

- Préstec del 80%
- Interessos del 7,5% segons ingressos
- Subvencions de la Generalitat del 5% segons comprador.

Compreu amb vista

EUGESA
CONSTRUCTORA • IMMOBILIARIA

Informeu-vos al carrer Major, 182 - SALT
Tel. 23 55 61

Fem realitat el vostre somni